

պարոնայք նախարարներ ժողովանիսն և Ռամիշվիլին դեռ սոյն տարւայ յունիս ամսին յայտարարեցին Քաջագնունին, Ահարոնեանին ու Խատիսեանին, որ յիշեալ շրջանը ժամանակաւոր կերպով դրաւած է վրաց զօրքերի կողմից՝ թիւրքերի ճանապարհը դէպի Թիֆլիս կտրելու նպատակով»:

Վրացիները դէպքը բացատրեցին «թիւրիմացութեամբ» և խոստացան «համապատասխան հրահանգներ» տալ, բայց իրենց ընթացքը շարունակեցին անայլայլ: Սեպտ. 29-ին Ջամալեանը մի նոր «ամենամեծական բողոք» ևս ուղարկեց վրաց կառավարութեան՝ յայտնելով թէ՝ «մինչև այսօր էլ չարունակում եմ ստանալ թեղեկութիւններ վիճելի գօտու բնակիչների կողմից, որոնք զանգատուում են, որ վրաց իշխանութիւնները զօրակոչ են անում»: Այս բողոքն էլ ունեցաւ նախկինի հետեանքը. սիրալիք խոստում և որդեգրւած դործելակերպի շարունակութիւն:

Յարաբերութիւնները աւելի ևս լարեցին հոկտեմբերին, երբ, Հայաստանի կառավարութեան բաղմամբիւ գլխավորների հետեանքով, թիւրքերը սկսեցին պարսիկ Լոռի-Փամբակի շրջանը և հայ զօրքերը Դրօթ գլխաւորութեամբ, գրաւեցին նրանց թողած հողերը: Վրաց կառավարութիւնը հայերի այդ քայլը դտաւ ապօրինի: Հոկտ. 19-ին Վրաստանի արտաքին գործոց նախարարը ուղարկեց Հայաստանի դիւանագիտական ներկայացուցիչ Ջամալեանին հետեալ բողոքագիրը. «Վրաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը տեղեկացաւ, որ Թիֆլիս նահանգի մէկը մասը՝ Քորէր կայսրանից սկսած մինչև սահմանակից կամուրջը, այլ և Սանահինի մօտի շրջանները, սոյն հոկտ. 18-ին, գրաւել են հայկական կանոնաւոր զօրքերի առաջին և չորրորդ հրաշանաձիգ զնդերի կողմից: Վրաց կառավարութիւնը, որ միշտ պատրաստ է խաղաղ, փոխադարձ համաձայնութեան միջոցով կարգաւորել սահմանների հարցը բարեկամ Հայաստանի Հանրապետութեան հետ, իր պարտականութիւնն է համարում յայտարարելու, որ քանի այդպիսի համաձայնութիւն չի կայացել, հայկական զօրամասերի մուտքը Թիֆլիսի նահանգի սահմաններից ներս վրաց կառավարութեան կողմից կը դիտուի որպէս Հայաստանի կողմից արւած ահներե մի թշնամական քայլ Վրաստանի նկատմամբ»:

Իսկ յաջորդ օրը, հոկտ. 20-ին, Սանահինում կանգնած զրահապատ գնացքների պետ Գոգուաձէն ստացաւ զինւորական նախարարի հրամանը՝ պահանջել հայ զօրամասերից, որ անմիջապէս հեռանան Լոռիից և ամբողջ տարածութիւնը, մէջը լինելով և Շահալին, յանձնեն վրացիներին: Եւ նոյն օրն և եթ Գոգուաձէն հայ սահմանապահ վաչտի հրամանատարի միջոցով Հայաստանի կառավարութեան ուղարկեց հետեալ հեռագիր-վերջնագիրը. «Հիմնելով Վրաստանի Հանրապետութեան զինւորական նախարարի № 672 հեռագրի վրա՝ յանձնարարում եմ ձեզ 24 ժամւայ ընթացքում տեղեկացնել ձեր կառավարութեան, որ դուք պէտք է հեռանաք ձեր այժմ գրաւած տեղից Շահալի կայսրանից այն կողմը: Սպասում եմ ձեր պատասխանին մինչև 22 հոկտ. ժամը 2 կէսօրից յետոյ»:

Յաջորդ օրը, հոկտ. 21-ին, Գոգուաձէն ստացաւ զինւորական նախարարութեան հետեալ հեռագիրը. «Վաղը, հոկտ. 22-ին ժամը 12-ին, երկաթուղով ձեզ մօտ են գալիս նահանգային գումարտակի 250 զինւորներ, դէպի Վորոնցովկա է շարժւում զօր. Յիցիանովի զօրամասը՝ բազկացած մարտիկներից և հեռակներից: Զօր. Յիցիանովի գալուց յետոյ, նա